

Ontmoeting met levende **LEGENDE**

Garry Kasparov in Limburg. Dat is een zeldzaamheid en dus dé kans om een levende legende te ontmoeten. In Kerkrade was zaterdag een meet and greet met de Rus. En je kon er simultaan schaak spelen tegen het Nederlandse 'wonderkind' Anish Giri.

door Frank Clevers

Oei, Kasparov in een slecht humeur op deze zaterdagmorgen? Met het verkeerde been uit bed gestapt? Aan de bedden van Rolduc kan het toch niet liggen. We horen van iemand dat hij de schaaklegende uit Rusland zojuist aansprak en zich wonselde en dat de maestro nurks reageerde met 'so what?' en de poging tot contact negeerde. Niets erger dan het gevoel krijgen dat je lucht bent. Daar hebben we het weer. Het beeld van de schaker die in zijn eigen wereld leeft. Een half uurtje later zien we gelukkig een heel andere kant van de man die

geldt als een van de beste schakers aller tijden. We houden het er maar op dat hij even werd afgelied door het motief in de stenen vloer van de brede gangen van Rolduc. Allemaal 'schaakvelden'. Daar kun je een schaker natuurlijk niet zonder gevolgen overheen sturen. Die beweegt zich dan horizontaal, verticaal, diagonaal en met paardensprongen. In een zaal van het negenhonderd jaar oude abdijcomplex Rolduc in Kerkrade mogen schaakliefhebbers gedurende een uurtje een zogenaamde meet and greet met de 49-jarige grootmeester hebben. Ze mogen hem vragen stellen, een handtekening laten zetten en ze natuurlijk met hun

idool op de foto. Kasparov is voor de schakers wat Mohammed Ali is voor de bokswereld, Eddy Merckx voor de wielersport en Pele en Cruyff voor de voetballers. Een levende legende. Kasparov is in Kerkrade, omdat hij een dag eerder de Martin Buber Plaquette heeft ontvangen, een prijs die sinds 2002 jaarlijks door de Stichting Euradië wordt uitgereikt aan iemand die zich op een bijzondere manier inzet voor anderen. In verband met die uitreiking hielden de Stichting Eurode 2000, de Kerkradse Schaak Vereniging, en de schaakclubs uit Kohlscheid en Herzogenrath twee weken geleden een grensoverschrijdend toernooi voor inwoners van Kerkrade en Herzogenrath. Tijdens dat toernooi konden ze een meet and greet met Kasparov verdienen en een ticket voor deelname aan een simultaan tegen Anish Giri. Die is op 7 in achtendiende al driemaal kampioen van Nederland en 28e van de wereld. Kasparov is inmiddels aardig ontdooid. Hij treedt iedereen open en vriendelijk tegemoet. Met Giri converseert hij in het Russisch zo lang en geanimeerd dat de organisatie wat ongeduldig begint te worden. Giri heeft een Nepalese vader en een Russische moeder. Hij is in

Garry Kasparov kijkt de zaal in (links) en praat tijdens de meet and greet met schaakliefhebbers (boven). Rechts onder: Anish Giri speelt simultaan.

foto's Roger Dohmen

rusland geboren, waar hij jeugdkampioen tot 12 jaar werd (in 2008 verhuisde hij met zijn familie naar Nederland). Hij vindt het ook wel mooi natuurlijk om Kasparov te kunnen spreken. „Kasparov is een bijzonder figuur in de schaakwereld en ik denk voor iedere schaker wel een levende legende, voor mij dus ook. Ik heb hem nooit live zien spelen, want toen ik zelf in het toernooicircuit kwam, was hij al gestopt. Natuurlijk heb ik wel zijn partijen nagespeeld. Die moet je kennen om zelf beter te worden.”

Een speler als Kasparov heeft de schaakwereld niet meer. Giri: „Kasparov speelde altijd heel dynamisch en met een diepe rekenkracht en toch ook intuïtief. Er zijn wel mensen die dat proberen, maar je neemt risico's en het kost veel energie om je te blijven concentreren. Vaak ontstaan zo blunders. Nu overheerst een wat rustiger stijl.” Op tafel liggen een heleboel spullen van fans gereed voor een signeesessie. Het boek 'How life imitates chess' van Kasparov, zijn 'Schachtaktik - wie ich ein Taktikfuchs wurde', een biografie met

zijn belangrijkste partijen, een boek over zijn politieke bezigheden, notatiebiljetten, folders, en dat alles wordt in waarde verduidelijkt door een krabbel van de schaaklegende. Frits Esser uit Kerkrade keert dolgelukkig huiswaarts met een handtekening en een reeks opnames op zijn digitale camera. Anderen voelen zich al zielsgelukkig als ze maar voor heel even oog in oog met hem kunnen staan en een vraag mogen stellen. Komt hij ooit terug als wedstrijdsschaaker? Nee nee, nooit. Daar hovent we niet op te rekenen. Kasparov

is Heintje Davids toch niet? Maar hij schaakt toch wel nog af en toe, zo horen we. Hij speelt online. Blitzgames. Onder welke nickname? Haha, ja dat zouden we wel willen weten natuurlijk, maar dat houdt hij voor zich. 'I don't remember'. Met welke bedenktijd speelt hij? Meestal drie of vier minuten per persoon per partij. Maar daar mogen we niet uit concluderen dat hij een comeback voorbereidt. Het is 'just for fun'. Kasparov is voornamelijk een 'observer', hij vindt het leuk om te volgen wat anderen doen.

De schakers hangen aan zijn lippen. Glenn Freer, Ed Golob, Walter Kunstek, Arno Ypelaar en nog enkele tientallen andere hobby-schakers, hun schaakleven is vandaag toch maar mooi verrijkt met een ontmoeting met de grote Kasparov. Een jongeman wordt tussen de volwassenen naar voren geschoven. Hij wil alleen maar een handje geven. Maurits Reul, 11 jaar, lid van de Kerkradse Schaak Vereniging en nog maar twee maanden schaker. Wat Maurits zo aanspreekt in schaken? „Je moet er bij nadenken.” Kasparov zou op die leeftijd misschien wel hetzelfde hebben geantwoord.

Garry Kasparov promoot schaken als verplicht vak op school

Schaakgrootmeester Garry Kasparov (49) was in Kerkrade voor het in ontvangst nemen van de Martin Buber plaquette. Dit omdat hij zich verdienstelijk heeft gemaakt in relatie tot het 'dialogische principe' van de filosoof Martin Buber (1878-1965). In zijn filosofische geschriften en in zijn leven is Buber een

toonbeeld van het streven naar dialoog en verantwoordiging. Eerder werden onder meer Helmut Schmidt, Herman van Veen, Michael Gorbatsjov, prinses Irene en Peter Maffay onderscheiden. Kasparov trok zich in 1985 terug uit het top-wedstrijdschaak, nadat hij ongeveer twintig jaar (een van) de beste van de wereld was. Hij ging de

nodige boeken schrijven, nam het als politiek activist in Rusland op tegen Poetin en richtte de Kasparov Chess Foundation op. Volgens de stichting Euradië is Kasparov hét voorbeeld voor een humane omgang met zijn tegenstander aan het bord. Want winnaar-zijn betekende en betekent voor hem, dat hij zich heeft kunnen vormen en

ontwikkelen. Respect en een verstandige omgang met de ander, de medemens, spelen daarbij een wezenlijke rol. Met zijn foundation zet Kasparov zich onder meer in voor schaken als verplicht vak op scholen. Schaken heeft leerling een meerwaarde, vindt hij. Allerlei vaardigheden worden erdoor bevorderd, zoals discipline, verantwoordelijkheidsgevoel (je wordt heel erg met je eigen fouten geconfronteerd), strategie, vooruitdenken en respect voor de tegenstander. Schaken activeert het concentratievermogen. Ook is het goed voor het sociale contact, omdat het contact met de tegenstander heel direct is en de spelers vaak samen de partij analyseren.

